

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Бром А. Е., Колобов А. А., Омельченко И. Н. Интегрированная логистическая поддержка жизненного цикла наукоемкой продукции. – М.: Изд-во МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2008. – 296 с.

2 Бугаева Е. В. Обоснование лимитной цены модернизации пассажирского вагона после истечения нормативного срока службы. // Вісник економіки транспорту і промисловості : сб. наук.-практ. ст. – Харків: УкрДАЗТ, 2009. – № 26. – С. 169–173.

3 Гридюшко В. И., Бугаев В. П., Криворучко Н. З. Вагонное хозяйство.- М.: Транспорт, 1988. – 295 с.

4 Павлов Л. Н. Концепция стоимости жизненного цикла как инструмент взаимодействия поставщиков и потребителей в условиях рыночной экономики в Европе. // Железнодорожный транспорт, 2006. – №9. – С. 75 – 77.

5 Шаламов А. С. Интегрированная логистическая поддержка наукоемкой продукции. – М.: Университетская книга, 2008. – 464 с.

Аннотация. Для обеспечения высокой эффективности применения технических средств транспорта по назначению предлагается их разработку, производство и приобретение производить по критерию минимизации затрат за весь их жизненный цикл. Рассмотрены варианты возможных моделей стоимости жизненного цикла и опыт стран Западной Европы в этом направлении.

Ключевые слова: подвижной состав, железнодорожный транспорт

Summary. For providing of high efficiency of application of hardwares of transport it is on purpose suggested to produce their development, production and acquisition on the criterion of minimization of expenses for all their life cycle. The variants of possible models of cost of life cycle and experience of countries of Western Europe are considered in this direction.

Keywords: rolling stock, rail-freight traffic

*Рецензент д.э.н., профессор УО «БелГУТ» Еловой И.А.
Эксперт редакционной коллегии к.э.н., доцент УкрГАЗТ Токмакова И.В.*

УДК 656.614.3.073.235 (477)

**МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ
КОНТЕЙНЕРНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В ЧОРНОМОРСЬКО-
АЗОВСЬКОМУ БАСЕЙНІ**

Галаєвська Д.В., аспірант (ОНМУ)

Розглянуто методичні основи оцінки перспектив розвитку контейнерних перевезень в Чорноморсько-Азовському басейні.

Ключові слова: базова (генеральна) стратегія, стратегічне планування, контейнеризація.

Постановка проблеми. Зростання ролі функціонування цього перспективного напрямку контейнерних перевезень в формуванні розвитку морського транспорту країни. внутрішнього валового продукту України потребує Цей факт обумовлює необхідність розробки наявності науково-обґрунтованого економічного спеціальних методичних основ оцінки перспектив інструментарію оцінки ефективності розвитку контейнерних перевезень з врахуванням

особливостей функціонування морської галузі України.

Формою рішення цього завдання може бути стратегічне планування. У сучасних умовах ефективне функціонування підприємств у значній мірі залежить від рівня стратегічного планування. Тільки при грамотній постановці цілей діяльності, їх своєчасному коректуванню відповідно до зміни умов господарювання, чіткому розподілі ресурсів можна забезпечити успіх діяльності як окремо взятого підприємства, так і галузі в цілому.

За своїм змістом, завданням, методам розробки і термінам стратегічне планування відрізняється від інших видів планування діяльності. Взагалі планування являє собою процес формування цілей розвитку і засобів їх досягнення за певний період. Воно зв'язує всі елементи в цілісну систему та забезпечує її необхідний розвиток, погоджує її потенційні можливості, проблеми і методи їх рішення.

Стратегічне планування містить у собі набір дій і рішень, що здійснюються і приймаються керівництвом, які ведуть до розробки специфічних стратегій, призначених для того, щоб допомогти організації досягти своїх цілей. Процес стратегічного планування є інструментом, що допомагає в прийнятті управлінських рішень. Його завдання міститься в забезпеченні нововведення і зміни в досліджуваному об'єкті (організації, галузі і інше) в достатньому ступені.

Таким чином, стратегічний план передбачає сукупність взаємозалежних засобів і дій, які відображають довгострокові цілі й основні напрямки діяльності з обґрунтуванням ресурсного забезпечення.

Основою будь-якого стратегічного плану є базова (генеральна) стратегія, яка являє собою детальний всебічний комплексний план, призначений для того, щоб забезпечити здійснення місії досліджуваного об'єкту й досягнення його цілей [1]. Необхідність її розробки обумовлена рядом обставин:

1) розроблена стратегія є інструментом прийняття рішень для учасників всіх рівнів. З її допомогою можна перевірити життєздатність пропонованої ідеї, виявити її сильні й слабкі сторони, оцінити стан досліджуваного об'єкта;

2) для здійснення пропонованої ідеї необхідні певні кошти. Щоб залучити інвесторів необхідно обґрунтувати свої пропозиції за допомогою розробленої стратегії;

3) розроблена стратегія є основою управління поточної діяльності. Вона допомагає оцінити досягнуті результати, зрівняти їх із планованими, виявити виникаючі проблеми й вжити заходів по їх рішенням.

Ступінь пророблення стратегії, перелік її розділів залежать від сфери діяльності і

пропонованого проекту. Виклад не має якоїсь установленної форми і визначається економічною логікою та кваліфікацією розроблювачів.

Зараз на морському транспорті України основна увага зосереджена на створенні в галузі сприятливого клімату для інвестицій у цю сферу господарювання, визнанні контейнерних перевезень як елемента, який здатний забезпечити підвищення ефективності і конкурентоспроможності як галузі так і країни в цілому.

Середовище, окреслено рамками морської галузі є дуже складною системою. Під впливом економічних, політичних, соціальних причин внутрішнього і зовнішнього характеру в ній діє і на неї впливає велика кількість факторів, більша частина з яких важко піддаються кількісному виміру. Тому важливим є виявлення як можна більше повного переліку факторів, які оказують вплив на розвиток контейнерних перевезень в Україні з метою реалізації всіх можливостей галузі спрямувати зусилля в напрямку досягнення як можна більшого соціально-економічного ефекту.

Огляд останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній літературі [2,4-7,10] існує багато описів підприємницької стратегії. Однак розглядаючи процес розвитку контейнерних перевезень, автори основну увагу зосереджують на вивченні певних окремих факторів, упускаючи з виду необхідність комплексного підходу при розробці стратегії розвитку контейнерних перевезень [3,9].

Завдання дослідження. Основне завдання цієї роботи міститься в виявленні найбільш перспективних напрямків розвитку контейнерних перевезень в Чорноморсько-Азовському басейні.

Основний матеріал дослідження. Поставлене завдання можна вирішити за допомогою розробки *Методичних основ оцінки перспектив розвитку контейнерних перевезень в Україні*. При їх розробці використовуються деякі підходи, які властиві розробці стратегії, стратегічного плану, бізнес-плану і інших подібних документів.

Метою розробки Методичних основ є необхідність дати обґрунтовану, цілісну, системну оцінку перспектив розвитку контейнерних перевезень в Чорноморсько-Азовському басейні, тобто спрогнозувати їх стан на перспективу, виходячи із сучасного стану галузі.

До числа проблем, на які доцільно звернути увагу при розробці Методичних основ, варто віднести:

- аналіз факторів розвитку контейнерних перевезень в Чорноморсько-Азовському басейні;
- оцінка рівня привабливості як всього портового господарства України, так і окремих

портів для розвитку контейнерних перевезень в Чорноморсько-Азовському басейні;

- обґрунтування розвитку контейнерних перевезень на основі узгодження інтересів всіх зацікавлених сторін (держава, морські торговельні порти, оператори перевантажувальних комплексів, судноплавні компанії, лінійні агенти, підприємства сервісної діяльності і багато інших)

- розробка концепції і вибір методу регулювання й підтримки розвитку контейнерних перевезень, які забезпечили б їх соціальну й економічну ефективність;

- узгодження розвитку контейнерних перевезень із розвитком галузі в цілому, окремими

завданнями галузевого розвитку, соціально-економічним розвитком країни в цілому.

Виходячи із завдань, рішення яких повинна забезпечити розробка Методичних основ, їх загальна структура може бути представлена наступними узагальнюючими блоками:

- 1) інформаційно-аналітичний;
- 2) розрахунково-проектний.

Такий поділ є умовним, однак доцільно для більше чіткого і наочного подання для зовнішніх користувачів.

Основний зміст може бути представлений розділами, наведеними на рисунку.

Рисунок - Зміст Методичних основ оцінки перспектив розвитку контейнерних перевезень в Чорноморсько-Азовському басейні

Розвиток контейнерних перевезень дозволяє досягти високого рівня економічної ефективності в тих областях де для цього є більша кількість сприятливих умов. Тому для обґрунтування програми розвитку контейнерних перевезень необхідно здійснити аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища. На рішення даного питання спрямований перший розділ інформаційно-аналітичного блоку - оцінка факторів розвитку контейнерних перевезень, оскільки привабливість визначається наявністю й

силою впливу факторів сприятливої дії.

Другим блоком Методичних основ є розрахунково-проектний, який містить розробку проекту розвитку контейнерних перевезень. В рамках цього блоку оцінюється рівень привабливості окремих портів для розвитку контейнерних перевезень. Привабливість є в цьому випадку порівняльною характеристикою, тобто можливо оцінити, наскільки один порт є найбільш привабливим ніж інший.

Питання оцінки привабливості порту не

відпрацьовано ні в теорії, ні в практиці. Разом з тим, теорія стратегічного планування на сьогодні володіє методами оцінки інвестиційної привабливості [8]. Керуючись концептуальними підходами цієї методики, пропонується методика оцінки привабливості морського торговельного порту для розвитку контейнерних перевезень.

В результаті розрахунків будуть виявлені найбільш привабливі порти для розвитку контейнерних перевезень.

Висновки. Науково обґрунтований економічний інструментарій оцінки перспектив контейнеризації в Чорноморсько-Азовському регіоні є одним із першочергових напрямків на шляху становлення економіки України в цілому.

Методичні основи оцінки перспектив розвитку контейнерних перевезень розроблені з врахуванням специфічних особливостей функціонування морської галузі України. Вони дозволяють в умовах нестабільного економічного середовища і значного дефіциту ресурсів визначити і спрямувати зусилля на розвиток самого перспективного напрямку розвитку контейнерних перевезень в Чорноморсько-Азовському басейні України.

Запропонована структура Методичних основ, яка представлена двома узагальнюючими блоками, дозволяє максимально ефективно вирішити завдання з виявлення найпривабливіших портів для розвитку контейнеризації в Чорноморсько-Азовському басейні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончаров В.В. В поисках совершенства управления: Руководство для высшего управленческого персонала. Опыт лучших промышленных фирм США, Японии и стран Западной Европы. – М.: Сувенир, 1995. – 488 с.

2. Капустін В.В. Підприємництво як сектор виживання // Економіст. – 1999. – № 4. – С. 76-78.

3. Лапкина И.А., Зотеев С.С. Особенности стратегического развития линейного судоходного предприятия. // Методи та засоби управління розвитком транспортних систем. – Випуск 2. – Одеса: ОНМУ, 2001. – С. 74-87.

4. Организационные формы предпринимательской деятельности: Учебное пособие / Продиус И.П., Владимирова Т.А., Деневиц В.Г. и др. - Одеса: ОКФА, 1999. – 183 с.

5. Петухов Р.М. Оценка эффективности промышленного производства. Методы и показатели. – М.: Экономика, 1990. – 94 с.

6. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1998. – 352 с.

7. Прокопенко Н.Д. Проблемы повышения эффективности функционирования предприятий различной формы собственности: Сб. научн. трудов / НАН Украины, Институт экономики и промышленности. – Донецк: ИЭП НАН Украины, 1997. – 375 с.

8. Хаустова Є. Деякі особливості системи стратегічного управління на підприємствах // Економіст. – 2001. - № 3. - С. 52-53.

9. Щербанин Ю. Некоторые аспекты развития контейнерных перевозок в мире. // Судоходство. – 2003. – № 7-8. – С. 17.

10. Экономика и организация предпринимательской деятельности: Учебник / Под ред. Бутенко А.И., Кучеренко В.П., Маркитана А.Г. НАН Украины. – Одеса: Логос-сервис, 1998. – 273 с.

Аннотация. Рассматриваются методические основы оценки перспектив развития контейнерных перевозок в Черноморско-Азовском бассейне.

Ключевые слова: основная стратегия, стратегическое планирование, контейнеризация

Summary. The methodological foundations of assessment of the prospects for container shipping in the Black Sea and the Sea of Azov are proposed

Keywords: basic (general) strategy, strategic planning, containerization

*Рецензент д.е.н., професор ОНМУ Котлубай О.М.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Назаренко І.Л.*